

สรุปคำถาม-คำตอบ (Q&A)

งานสัมมนา “ความรับผิดทางอาญาของกรรมการและผู้แทนนิติบุคคล : กฎหมายใหม่ดีกว่าเดิมจริงหรือ?”

ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2560 เวลา 9.30 – 12.00 น.

การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและผู้แทนบริษัทกรณีใดบ้างที่กฎหมายกำหนดให้ต้องรับผิดทางอาญา

คำตอบ:

- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. 2560 กำหนดลักษณะการกระทำที่ทำให้กรรมการและผู้แทนนิติบุคคลมีความรับผิดทางอาญาร่วมกับนิติบุคคลไว้ 2 กรณี
 1. กรรมการหรือผู้แทนบริษัทเป็นผู้สั่งการและทำให้บริษัทมีการกระทำความผิด
 2. กรรมการหรือผู้แทนบริษัทมีหน้าที่ต้องกระทำหรือสั่งการ แต่ละเว้นไม่กระทำหรือสั่งการ จนเป็นเหตุให้บริษัทมีการกระทำความผิด

กรรมการและผู้แทนบริษัทควรปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเพื่อไม่ให้มีความรับผิดทางอาญา

คำตอบ:

- หลักการสำคัญที่ทำให้กรรมการและผู้แทนบริษัทไม่ต้องรับผิดทางอาญาร่วมกับบริษัทคือ ต้องบริหารงานของบริษัทไม่ให้ผิดหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อบริษัทไม่ต้องรับผิดตามกฎหมาย กรรมการและผู้แทนบริษัทก็จะไม่มีความผิดทางอาญาด้วย
- กรรมการและผู้แทนบริษัทควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต (due care) รักษาผลประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้ถือหลักว่าหากกรรมการและผู้แทนบริษัทต้องปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ สำหรับตนเองหรือบริษัทที่ตนเป็นเจ้าของอย่างไร ก็ควรปฏิบัติกับบริษัทที่ตนทำหน้าที่กรรมการและผู้แทนบริษัทในลักษณะเช่นเดียวกัน
- การตัดสินใจของกรรมการและผู้แทนบริษัทควรตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ข้อมูล และข้อกฎหมายที่เพียงพอและเหมาะสมในการตัดสินใจและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของบริษัท ตามหลักการตัดสินใจทางธุรกิจ (Business Judgment Rule)

ความรับผิดชอบของกรรมการและผู้แทนบริษัทในกรณีที่อนุมัติหรือมอบหมายให้ฝ่ายบริหารดำเนินการแทน มีความแตกต่างกับกรณีที่กรรมการและผู้แทนบริษัทให้สัตยาบันหรือรับทราบการดำเนินการของฝ่ายบริหารหรือไม่

คำตอบ:

- การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการและผู้แทนบริษัททั้งกรณี “การอนุมัติ” “การมอบหมาย” “การให้สัตยาบัน” และ “การรับทราบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร” ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยรับผิดชอบและความระมัดระวัง (due care) เช่นเดียวกัน

การอนุมัติหรือมอบหมายงาน ในกรณีที่ฝ่ายบริหารดำเนินการตามขอบเขตงานที่ได้รับอนุมัติหรือมอบหมายจากกรรมการหรือผู้แทนบริษัท กรรมการหรือผู้แทนบริษัทยังต้องรับผิดชอบในการดำเนินการของฝ่ายบริหาร แต่หากฝ่ายบริหารดำเนินการนอกขอบเขตงานที่อนุมัติหรือมอบหมาย ถือเป็นกรณีที่ฝ่ายบริหารจัดการงานนอกสั่ง ฝ่ายบริหารต้องเป็นผู้รับผิดชอบในกรณีนี้ แต่ถ้ากรรมการหรือผู้แทนบริษัทรู้ว่าการดำเนินการนอกขอบเขตงานและละเลยไม่ดำเนินการใดๆ หรือปล่อยให้บุคคลภายนอกเข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำในนามของบริษัท (ตัวแทนเขต) กรรมการหรือผู้แทนบริษัทยังมีความรับผิดชอบอยู่

การให้สัตยาบันหรือรับทราบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร ในกรณีที่ฝ่ายบริหารมีการดำเนินงานใด ๆ แล้วได้รายงานการดำเนินงานดังกล่าวให้กรรมการหรือผู้แทนบริษัทเพื่อให้สัตยาบันหรือรับทราบการปฏิบัติงานนั้น กรรมการหรือผู้แทนบริษัทควรพิจารณาหรือตรวจสอบการดำเนินการของฝ่ายบริหารก่อนให้สัตยาบัน ทั้งนี้ หากกรรมการหรือผู้แทนบริษัทรับทราบเรื่องแล้วพบว่าฝ่ายบริหารมีการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนกฎหมาย แต่ไม่ดำเนินการใดๆ กรณีนี้เป็นเรื่องที่กรรมการหรือผู้แทนบริษัทละเว้นไม่กระทำหรือสั่งการจนเป็นเหตุให้บริษัทมีความรับผิดชอบ กรรมการหรือผู้แทนบริษัทต้องร่วมรับผิดชอบกับบริษัทด้วย

หากกรรมการหรือผู้แทนบริษัทถูกดำเนินการตามกฎหมายก่อนกฎหมายความรับผิดชอบทางอาญาของกรรมการและผู้แทนนิติบุคคลใช้บังคับ และปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาชั้นสอบสวน จะสามารถปรับใช้กับกฎหมายนี้เลยได้หรือไม่

คำตอบ: พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความ เมื่อกฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ก็จะใช้บังคับกับคดีของกรรมการหรือผู้แทนบริษัทที่ถูกดำเนินการทางกฎหมายก่อนหน้ากฎหมายใช้บังคับด้วย

บริษัทควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมวิธีการปฏิบัติงานอย่างไรเพื่อไม่ให้กรรมการหรือผู้แทนบริษัทมีความรับผิดทางอาญา

- คำตอบ:**
1. ควรมีข้อบังคับหรือระเบียบภายในที่ชัดเจนว่าการดำเนินการต่างๆ ต้องเป็นไปตามกฎหมาย
 2. ควรมีข้อบังคับหรือระเบียบภายในแบ่งแยกหน้าที่ภายในบริษัทให้ชัดเจนทั้งกรรมการและผู้แทนบริษัทว่าผู้ใดมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านใดบ้าง
 3. ควรให้ฝ่ายบริหารรายงานผลการดำเนินการต่อกรรมการหรือผู้แทนบริษัท เพื่อจะได้ตรวจสอบการดำเนินการของฝ่ายบริหารให้เป็นไปชอบเขตงานที่ได้มอบหมาย
 4. ควรทบทวนขอบเขตงานที่กรรมการหรือผู้แทนบริษัทได้มีการมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ
 5. ควรจัดให้มีระบบควบคุมภายในหรือตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามข้อบังคับหรือระเบียบภายในที่ได้กำหนดไว้

ประกันภัยความรับผิดของกรรมการและเจ้าหน้าที่ระดับบริหาร (Directors and Officers Liability Insurance) (D&O) สามารถใช้กับคดีอาญาได้หรือไม่

- คำตอบ:** D&O เป็นประกันภัยที่ให้ความคุ้มครองคดีอาญาด้วย โดยบริษัทประกันภัยจะรับผิดชอบค่าใช้จ่าย และค่าว่าจ้างทนายความในการต่อสู้คดีให้กรรมการหรือผู้แทนบริษัทที่ไม่มีการกระทำความผิด